ТАҚРИЗ
ба автореферати диссертатсияи Раҳмонзода Наргис Раҳмон дар мавзуи «Ташаккули салоҳияти иртиботии хонандагон зимни таълими калима ва таъбирҳо», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3. Педагогика 5.3.5.3. Назария ва методикаи таълими забони тоҷикӣ

Ислоҳоти соҳаи маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва гузариши низоми таҳсилоти умумӣ ба муносибати босалоҳият, тақозо менамояд, ки раванди таълими забони тоҷикӣ аз доираи усулҳои анъанавӣ берун омада, хусусияти амалӣ ва иртиботиро касб намояд. Дар ин замина, пажуҳиши Раҳмонзода Наргис Раҳмон хеле муҳим ва саривақтӣ арзёбӣ мешавад. Муаллиф низоми сохтории ташаккули салоҳияти иртиботиро дар заминаи таълими калима ва таъбирҳо мавриди омӯзиши амиқ қарор додааст. Масъалаи мазкур дар шароити муосири ҷаҳонишавӣ барои тарбияи шахсияти суханвар ва рақобатпазир аҳаммияти стратегӣ дорад.

Кори таҳқиқотии мавриди назар аз муқаддима, се боб, хулоса ва тавсияҳо мураттаб гаштааст.

Дар боби аввал **«Ҷанбаҳои назарии ташаккули салоҳияти иртиботии хонандагон зимни таълими воҳидҳои луғавӣ»** муаллиф ҷанбаҳои назарии масъаларо баррасӣ намуда, заминаҳои лингвистию дидактикии калима ва таъбирҳоро ба низом даровардааст.

Боби дуюм **«Методикаи таълими калима ва таъбирҳо дар асоси стандарт, барнома ва китобҳои дарсӣ»** бахшида шудааст. Муаллиф бо диди интиқодӣ нишон медиҳад, ки низоми супоришҳои китобҳои дарсӣ барои рушди нутқи фаъоли хонандагон пурра кифоя нест ва ислоҳоти методиро талаб мекунад.

Боби сеюм **«Корҳои озмоишию таҷрибавӣ оид ба ташаккули салоҳияти иртиботии хонандагон дар раванди таълими калима ва таъбирҳо»** қисмати амалӣ ва озмоишии корро фаро мегирад, ки дар он нишондиҳандаҳои оморӣ ва самаранокии методикаи навъи сезинагӣ (дарк-таҳлил-корбаст) инъикос ёфтаанд.

Навгонии илмии пажуҳиш дар он зоҳир мегардад, ки муаллиф амсилаи махсуси методии интиқоли воҳидҳои луғавиро аз захираи камфаъол ба захираи фаъоли нутқи хонандагон коркард намудааст. Тавассути гузаронидани корҳои хаттӣ, саволу ҷавоб ва тестҳо вазъи воқеии захираи луғавии хонандагон ва сатҳи салоҳияти иртиботии онҳо дар чандин мактабҳои кишвар мавриди санҷиш қарор гирифтааст. Натиҷаҳои омории озмоиш, ки болоравии сатҳи олии инкишофи нутқро аз 8% ба 75% нишон медиҳанд, воқеияти самаранокии ин методикаро тасдиқ менамоянд.

Хулосаҳо, тавсияҳо ва маводи дидактикии дар фишурда пешниҳодшуда метавонанд дар амалияи таълими забони тоҷикӣ дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ, зимни таҳияи барномаҳои таълимӣ, китобҳои дарсӣ ва дастурҳои методӣ барои муаллимон, инчунин дар курсҳои такмили ихтисоси омӯзгорон ба таври васеъ истифода шаванд.

Бо вуҷуди арзиши назариявӣ ва амалии натиҷаҳои бадастомада, дар автореферати диссертатсия баъзе ҷанбаҳое низ мушоҳида мегарданд, ки метавонанд ҳамчун эрод ё пешниҳоди илмӣ мавриди баррасӣ қарор гиранд.

1. Дар қисмати таълими услубшиносӣ (саҳ. 14) хуб мешуд, ки намунаҳои бештари матнҳои расмӣ-корӣ низ баррасӣ мешуданд.

2. Дар рӯйхати интишороти муаллиф баъзе номувофиқатиҳои техникӣ дар танзими ҳуруф ба чашм мерасанд.

3. Дар матни автореферат истифодаи истилоҳҳои «салоҳияти коммуникативӣ» ва «салоҳияти иртиботӣ» гоҳҳо ба ҷойи якдигар омадаанд, ки ягонагии истилоҳотиро талаб мекунад.

Эродҳои зикршуда ба арзиши бунёдии илмии фишурда таъсири манфӣ намерасонанд.

Автореферати диссертатсия ба талаботи имрӯзаи корҳои илми ҷавобгӯ буда, мақолаҳои нашрнамудаи муаллиф дар маҷаллаҳои илмии

тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба чоп расида, ба мавзуи илмии диссертант алоқаманд мебошанд.

Хулоса, автореферати Раҳмонзода Наргис Раҳмон дар мавзуи «Ташаккули салоҳияти иртиботии хонандагон зимни таълими калима ва таъбирҳо» ба талаботи бандҳои 31,33-35-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти № 267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ буда, муаллифи он ба дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3. Педагогика 5.3.5.3 Назария ва методикаи таълими забони тоҷикӣ мебошад.

Муқарризи ғайрирасмӣ,
омӯзгори кафедраи методикаи таълими ибтидоии МДТ «Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав»,
номзади илмҳои педагогӣ: Ниёзӣ Акбар Неъмат

Суроға: 735140, Ҷумҳурии Тоҷикистон
ш. Бохтар, кучаи Вахдат 176 б, хонаи 1,
Тел: (+992) 901220961

Имзои Ниёзӣ Акбар Неъматро тасдиқ менамоям.
Сардори шуъбаи кадрҳо ва корҳои махсуси МДТ «Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав» Исҳоқзода М.С.

Суроға: 735140, Ҷумҳурии Тоҷикистон
ш. Бохтар кӯчаи Айнӣ, 67
Тел.: (83222) 2-45-20; 2-22-53
E-mail: ktsu78@mail.ru, web-сайт:
www.ktsu. edy.tj

Сана: 02. 09. 2026